

JOGTANI ALAPVONALAK

(Igazságügyi igazgatás BA, valamint Munkaügyi-és társadalombiztosítási igazgatás BA szakos, nappali tagozatos hallgatók részére)

Neptunkód: NGB_JE_006_1, NGF_IT014_1

Óraszám: hetente 2

Kreditpont: 3

Meghirdetés féléve: 2016/2017. tanév őszi szemeszter

Előtanulmányi feltétel: -

Számonkérés típusa: vizsga

Teljesítményértékelés módja: szóbeli kollokvium

Tanszék: Jogelméleti Tanszék

Tantárgyfelelős oktató: Dr. Szigeti Péter DsC., egyetemi tanár, a Doktori Iskola vezetője

Tantárgy oktatásában részt vevő oktató: Dr. Pongrácz Alex PhD., egyetemi tanársegéd

Oktatási cél és szerep

A tárgy feladata, hogy az igazságügyi igazgatás, illetve a munkaügyi-és társadalombiztosítási igazgatás szakos hallgatók számára bemutassa az állammal, illetve a joggal kapcsolatos legalapvetőbb ismereteket. A jogtannal kapcsolatos ismeretanyag mellett az alapvető állampolgári tájékozottság elősegítését is szolgálja az állammal és annak jelenkori változásaival kapcsolatos tematikai rész tárgyalása. Ezen belül különösen a szociális állam változatait, valamint a szociális jogokat kell megérteni. A hagyományos jogtani tematika keretein belül tárgyaljuk a jogalkotással, a normatannal, a jog funkcióival, a jogrendszer tagozódásával, a jogviszony elméletével és a jogalkalmazással kapcsolatos elemi tudnivalókat. Emellett fontosnak tartottuk az olyan szociológiai vonatkozású tárgykörök bemutatását is, mint a jog érvényesülési folyamata, a jogtudat-jogismeret vagy a jogász hivatások jellemzése. A kurzus során feldolgozásra kerülő témakörök segíteni fogják a hallgatókat abban, hogy a későbbi tételes szakismereteket képesek legyenek fogalmilag elsajátítani.

Félévközi követelmény: A *zárthelyi dolgozat eredményes megírása*, illetve az *előadásokon való részvétel*. A zárthelyi dolgozat (eredménytelenség, illetve *igazolt* hiányzás esetén) egy alkalommal pótzárthelyi dolgozattal pótolható. A félévi aláírás feltétele az eredményes zárthelyi dolgozat mellett az órák legalább 65%-án való jelenlét. A jelenlétet a tanszék munkatársai szűrőpróba-szerűen tartott katalógussal ellenőrzik.

Tanmenet

1. A tudományos gondolkodás sajátosságai. A tudományok osztályozása. A társadalomtudományok sajátosságai. Az állam-és jogtudományok tárgya, rendszere és módszerei.
2. Az állam fogalmi megközelítésének irányai. A formális állam-definíció. Az állam keletkezését magyarázó elméletekről. A modern polgári állam kialakulása és jellege.

3. Az állam sajátosságai és a főbb államtípusok. Az állam társadalmi rendeltetése és funkciói. Az államcél. A modern territoriális állam. Az állam szuverenitása. Az állami szervek rendszere. Az államapparátus.
4. A jelenkori állam mozgásformáiról röviden. Szegénykérdés, szociális kérdés és szociálpolitikai alapok. A szociális állam – jóléti állam. A jóléti állam típusai. A szociális jogok szakjogi természete; a szociális jogok mint az emberi jogok második nemzedéke. A jóléti állam szervezeti vonatkozásai. Érdekképviselés és érdekegyeztetés; a tripartit érdekegyeztetés elgondolása; a TB mint elosztó-kirovó rendszer. Viták a szociális jogok megítéléséről. A jóléti állam tendenciái.
5. A jog és a jogról való gondolkodás sajátosságai a mindennapi életben. A jog fogalma és a fogalmi sokféleség okai. A jog kialakulása. Az alapvető jogelméleti irányzatok (természetjog, jogpozitivizmus, szociológiai jogelméletek, történeti jogi iskola).
6. A társadalmi normák jellemzői, funkciói és fajtái. A jog és az egyéb társadalmi normák. A jogi norma jellemzői és ismérvei.
7. A jog szerkezete. A jog funkciói.
8. A jogalkotás fogalma, fajtái, folyamata. A jogképződés.
9. A jogforrás és a jogforrási hierarchia. A joganyag rendezésének módjairól.
10. Jogi norma, jogtétel és jogszabály. A jogi norma szerkezete. A jogi normák fajtái. A jogszabályok szerkezete és fajtái.
11. A jogszabályok (jogi normák) érvényessége és hatálya. A jogszabályok közzététele.
12. A jogcsaládokról. A jogrendszer fogalma. A közjog-magánjog dichotómia és a jogágak elkülönülése. Magyarország jogrendszerének jogági tagozódása, különös tekintettel a munkajog a TB-jog jellemzőire.
13. Élő jog és papírjog; a jog tényleges hatása. Jogkövetés és jogérvényesítés. Jogismeret, jogtudat és jogérzék. A jogsértés. A jogalkalmazás fogalma, jellemzői és fajtái. A jogalkalmazás szakaszai. A jogértelmezés.
14. A jogviszony fogalma és fajtái. A jogviszony alanyai, tárgya, tartalma. A jogi tények.
15. A jogász hivatások szociológiai jellegzetességei. Konzultáció.

Kötelező irodalom

Egresi Katalin – Pongrácz Alex – Szigeti Péter – Takács Péter (szerk.): *Államelmélet*. SZE DF ÁJK Jogelméleti Tanszék, Győr, 2016, pp. 56-86., 193-199., 259-282.

Szigeti Péter: *Jogtani és államtani alapvonalak*. Rejtjel Kiadó, Budapest, 2011, pp. 70-201.

Ajánlott irodalom

Juhász Gábor: *Gazdasági globalizáció, a jóléti államok modernizációja és a szociális jogok alkotmányos védelme*, in *Állam-és Jogtudomány*, 50. évfolyam, 3. szám (2009), pp. 307-327.

Győr, 2016. augusztus 27. napján

Jogelméleti Tanszék